

1126. M. 4, 227. 228. 7, 86. वृद्धे पात्रेषु नित्तिपेत् 99. JĀĀ. 1, 6, 316. MBh. 3, 12490. पात्रं त्वत्थिमासाद्य Spr. 1757. KATHĀS. 47, 7. MBh. 13, 1528. 1581. 1588. fg. 2184. fgg. HARIV. 5979. Spr. 581. MĀLAV. 7, 17. RĀĀ-TAR. 3, 187. 5, 15. PAÑĀT. 119, 25. BHĀG. P. 7, 14, 34. सर्वेषामिव पात्राणां परं पात्रं (= पापित्राता ÇKDr.) मरुत्स्यः BHAVISHJA-P. im ÇKDr. गुणवत्तरं ein Würdiger Spr. 842. mit dem gen. der Sache, deren man würdig ist: पात्रं क्षेषां मतो ऽसि मे R. 1, 29, 4. RĀĀ-TAR. 6, 60. mit dem loc. eines nom. act.: यदा जानासि देवेश पात्रं मामस्त्रधारणे MBh. 8, 1590. प्रतिग्रहे 1669. विद्ययोर्धरूपो R. 1, 24, 18 (23, 18 GORR.). mit dem infln.: श्रोतुम् MBh. 1, 2233. पात्रभूतं würdig, der es verdient Etwas von Jmd (gen.) zu empfangen 14, 1668. R. 1, 30, 8. 20, 18 (21, 17 GORR.). 28, 32. राजा कृत्स्नस्य जगतः पात्रभूतः eine würdige Erscheinung für HARIV. 8824. पात्र m. MBh. 1, 774. अपात्रः पात्रतां याति यत्र पात्रो न विद्यते UĀĀVAL. zu UĀĀDIS. 4, 158. Der compar. पात्रतरं als adj. in der Stelle: अतः पात्रतरः को ऽन्यः HARIV. 5978. पात्र in derselben Bed.: किमतः पात्रमिष्यते 14236. — 5) n. Minister TRIK. 3, 3, 45. H. an. MED. RĀĀ-TAR. 5, 304. — 6) n. Schauspieler H. 327. H. an. MĀLAV. 17, 9. BHAR. zu ÇĀK. 8, 20. SĀH. D. 425. तत्प्रतिपात्रमाधीयतां पत्नः so v. a. Rolle ÇĀK. 3, 13. — 7) n. Blatt (vgl. पत्र) H. an. — 8) m. ein best. Hohlmaass: इन्द्रः सखुं पात्रान्सेमं वापायपत् AV. 10, 10, 9. अमासि पात्रैरुदकं यदेतन्मितास्तपुडुलाः प्रदिशो यदीमाः 12, 3, 30. ÇĀT. Br. 13, 4, 4, 5. ÇĀNEH. Çr. 16, 1, 7. KĀTJ. Çr. 20, 1, 4. LĀTJ. 8, 2, 5. 3, 7. 8. आढकाचितपात्रात् P. 5, 1, 53. द्विपात्री adj. 54, Sch. पात्र n. = आढक VAIDJAKAPAR. im ÇKDr. — 9) पात्री f. a) Gefäss, Topf, Fass: औडुम्बर्वा पात्र्यां वा चमसे वा समावपेयुः (संभारान्) AIT. Br. 8, 17. ĀÇV. GRHJ. 4, 3, 9. KAUC. 13. 61. 62. ÇĀT. Br. 1, 1, 3, 8. 2, 5, 3, 6. 6, 3, 7. KĀTJ. Çr. 2, 3, 28. 29. पात्र्यां पिष्टान्यावपति 3, 10, 26. उदं 12, 3, 11. इडां 6, 8, 13. Z. d. d. m. G. IX, VIII. पिष्टं Schol. zu KĀTJ. Çr. 184, 2. 59, 23. fgg. द्वैवामास्य पात्रीस्थम् ÇĀNEH. Çr. 5, 8, 2. Schüssel: पात्रीषु जाम्बूनदराजतीषु MBh. 1, 7215. 2, 1743. 4, 539. 15, 728. HARIV. 3253. R. GORR. 1, 13, 10. 15, 6, 8 (9 SCHL.). KATHĀS. 16, 39. — b) Bein. der Durgā MBh. 4, 188. — In der Stelle RV. 1, 121, 1 will SĀJ. पात्रम् durch 2. पातरं erklären. Vgl. अ०, अङ्गारपात्री, अतःपात्र, अलाबु०, आमं, उदं, करं, धूपं, यानं, सुं, सत्.

पात्रक (von पात्र) 1) n. Napf; s. चर्वितं. — 2) f. पात्रिका Schale, Betteltopf BHĀG. P. 8, 18, 17.

पात्रकटक (पात्र + क०) der Ring, an dem der Betteltopf getragen wird, VJUTP. 208.

पात्रट 1) adj. mager (कृश) ÇĀBDAR. im ÇKDr. st. कृश hat MED. f. 49 fälschlich देश. — 2) m. = कर्पर Schale, Topf MED. = कर्पट Lumpen ÇĀBDAR.

पात्रटीर (von पात्र) m. 1) ein Examiner, = अपव्यापारमल्लिन् H. an. 4, 269. = मुक्तव्यापारमल्लिन् MED. f. 283. = युक्तव्यापारमल्लिन् ÇKDr. angeblich nach MED. und ÇĀBDAR. an able or competent minister WILS. — 2) = लोककास्ये रजत्पात्रे (?) H. an. = लोककास्यरजत्पात्रे MED. = लोकपात्र, कास्यपात्र, = रजत्पात्र (sic) ÇKDr. nach MED. und ÇĀBDAR. ein metallenes Gefäss WILS. — 3) Rotz, = सिङ्गाण, सिङ्गाणक H. an. MED. ÇĀBDAR. Eisenrost WILS. — 4) Feuer H. an. MED. ÇĀBDAR. — 5) Reiter. — 6) Krähe. — 7) = पिङ्गाश m. ÇĀBDAR. im ÇKDr.

पात्रता (von पात्र) f. 1) das Behältersein für Etwas (abstr. zu पात्र 3.): कदा मुषं वरतनु कारणादते तवागतं त्वामपि कोपपात्रताम् MĀLAV. 74. दैन्यस्य पात्रतामेति Spr. 1249. वरं पत्यौ प्रवासस्थे मर्यां कुल्योषितः । न तु द्वयारमष्टोक्लोचनापातपात्रता ॥ KATHĀS. 4, 41. तेनैवागात्पुरेभागिवितर्कतङ्कपात्रताम् RĀĀ-TAR. 6, 83. — 2) das Würdigsein, Würdigkeit (abstr. zu पात्र 4.): न विद्यया केवलया तपसा वापि पात्रता । यत्र वृत्तमिमे चोमे तद्धि पात्रं प्रकीर्तितम् ॥ JĀĀ. 1, 200. 3, 333. अपात्रः पात्रतां याति यत्र पात्रो न विद्यते UĀĀVAL. zu UĀĀDIS. 4, 158. विनयाद्याति पात्रताम् ad HIT. Pr. 5. 6. BHĀG. P. 7, 14, 35.

पात्रत्व (wie eben) n. = पात्रता 2. ad HIT. Pr. 5. 6.

पात्रदेव (पात्र + देव) m. Bez. eines Geistes WASSILJEW 196.

पात्रपाक roasted medicines WILS. 129. Fehlerhaft für पत्रपाक.

पात्रपाणि (पा० + पा०) m. Bez. eines den Kindern gefährlichen Dämons PĀR. GRHJ. 1, 16.

पात्रपाल (पा०? + पा०?) m. = तुलाधट (vulg. पाततुयार) ein grosses Ruder HĀR. 143. ĠĀTĀDH. im ÇKDr.

पात्रय (von पात्र), ०पति Etwas als Trinkgeschirr gebrauchen: पाणिं पात्रयताम् (योगिनाम्) Spr. 1754.

पात्रसंस्कार (पात्र + सं०) m. = पुरोति Strömung eines Flusses ÇĀBDAR. im ÇKDr.; vgl. पत्रकंकार, पत्रसंस्कार. Nach WILS. und ÇKDr. auch Reinigung der Geschirre.

पात्रसंचार (पात्र + सं०) m. wohl das Zusammenkommen bei der Schüssel, Mahl: विधुमे न्यस्तमुसले व्यङ्गारे भुक्तवज्जने, अतीतपात्रसंचारे भिलो लिप्सेते वै मुनिः ॥ MBh. 12, 9975.

पात्रसात् (von पात्र) adv. mit कर einem Würdigen Etwas zum Geschenk machen: भस्मसात्कृतवतः पितृद्विषः पात्रसाच्च वसुधां मसागराम् RAGH. 11, 86.

पात्ररुस्त (पात्र + रुस्त) adj. f. आ ein Geschirr in der Hand haltend AV. 9, 6, 51. ÇĀK. 40, 22.

पात्रिक (von पात्र) 1) adj. proparox. (f. ङि) mit einem PĀtra (s. पात्र 8.) besät, so viel enthaltend u. s. w. P. 5, 1, 46. 53. क्षेत्र 46, Sch. nach Zahlwörtern 54. द्विपात्रिकी Sch. — 2) n. = पात्र Schüssel, Geschirr: कुं MBh. 12, 8327. — पात्रिका s. u. पात्रक.

पात्रिन् (wie eben) adj. mit einem Trinkgeschirr —, mit einer Schüssel versehen M. 6, 52.

पात्रिय (wie eben) adj. würdig am Mahle Theil zu nehmen P. 5, 1, 68. एष वै पात्रियः प्रजापतिर्यज्ञः प्रजापतिः TS. 3, 2, 3, 3.

पात्रीकर (von पात्र mit 1. कर) 1) zum Behälter für —, zum Gegenstand von Etwas (gen.) machen: आत्मविम्बं पात्रीकुर्वन्देशपुरवधूनेत्रकौतूहलानाम् MBh. 49. — 2) würdig machen, zu Ehren bringen: पात्रीकृतात्मा गुरुसेवनेन RAGH. 18, 29. मुष्टं प्रतिघ्राक्यता स्वमर्थं पात्रीकृता दस्युरिवासि येन ÇĀM. 116.

पात्रीणा (von पात्र) adj. 1. आ einen PĀtra (s. पात्र 8.) enthaltend u. s. w. P. 5, 1, 53. nach Zahlwörtern 54. द्विपात्रीणा Sch.

पात्रीभू (पात्र + भू) eine würdige Person werden: ०भूत् MBh. 4, 1513.

पात्रीय (von पात्र) n. = पत्रद्वय (यज्ञपात्र ÇKDr. nach ders. Aut. Opfergeschirr WILS.) Opfergegenstand TRIK. 2, 7, 9.

पात्रीर m. dass. BHĀRIPH. im ÇKDr.